

Noam Chomsky Show

Ta spis nikakor ni usmerjen proti znamenitemu lingvistu, filozofu in anarhistu Noamu Chomskemu, nasprotno: je reakcija na lokalne mehanizme "normalizacije" tega izjemnega družbenega kritika. Ne navsezadnje je Chomsky našel čas za podporo novim političnim gibanjem, njihovim pobudam in bojem, ki so v zadnjih petih letih vzniknili v Sloveniji. Bil je eden izmed pomembnejših tujih znanstvenikov, ki se je podpisal pod pobudo za ustanovitev raziskovalnega centra za proučevanje globalnih družbenih gibanj na eni od ljubljanskih fakultet. Pobuda je bila precej nevljudno zavrnjena, Chomskemu, Vandani Shiva, Danielu Bensaidu, Brianu Holmsu in mnogim drugim nismo znali razložiti motive ignorance. Sumili pa smo, da lokalni akademiki, ki so se profilirali v davnih osemdesetih, za njih najbrž niso slišali. Žiga Vodovnik je ob desetletnici vstaje v Chiapasu za ČKZ pripravil zbornik zbranih spisov Subcomandante Marcosa Ya basta!, hkrati pa priskrbel prijazne spremne besede Naomi Klein in Noama Chomskega. O Chomskemu je v zadnjem času veliko pisal, najbrž ne naključno zunajakademski intelektualec Dušan Rutar. Ob prihodu Chomskega v Ljubljano in v Novigrad je bilo objavljenih več knjig. Kakšen smisel in učinek je zapustil obisk velikega kritičnega intelektualca?

Kratek obisk najbrž ni mogel zapustiti globljih sledi, je pa zbežal na površje vso akademsko mizerijo Translovenije, dežele intelektualnih nosferatujev, čigar glave obvladujejo pokojne misli preteklosti. Za vampirje ni značilno le, da se izogibajo sončni svetlobi, temveč da hočejo svet spremeniti v temačen kraj, kjer blodijo le njim enaki živi mrtveci. Obisk nevarnega intelektualca je lahko izničil le sistem skrbno pripravljenih ritualov. Vzemimo samo sprejem pri predsedniku Drnovšku, ki je Chomskemu podelil državno odlikovanje. Chomsky v svoji politični filozofiji ni le kritik ameriške politike, temveč je predvsem kritik kapitalizma oz. neoliberalizma. Kritika ZDA se vmešča v kritiko sodobnega kapitalizma, katerega najpomembnejši agent je ta država. Predsednik Drnovšek je na nasprotnem bregu, je velik zagovornik gospostva profitne logike. Tako si je prislužil vabila na srečanja svetovne oligarhije v Davosu. Davos pooseblja tisto, kar kritizira Chomsky in kar je po

Seattlu novembra 1999 postala glavna tarča globalnih protestov, ki jih je aktivno podpiral Chomsky. V tem protestniškem gibanju so imeli pomembno vlogo anarhisti, ki so povezani s Chomskim. Drnovšek je politik, ki je aktivno zatiral ta gibanja. Spomnimo se, kako je poleti 2001 ponosno gostil Busha in Putina, dva voditelja, ki ne bosta s svojih rok nikoli mogla sprati krvi stotisočev nedolžnih žrtev, ki jih cinizem skriva za evfemizmom "kolateralna škoda". Spomnimo se, da si je Drnovšek, da bi zatrl "chomskijance", ki so mimo protestirali, v Zagrebu sposodil oklepnike z vodnimi topovi. Sprejem Chomskega in podelitev državnega odlikovanja je bilo predvsem norčevanje iz ameriškega profesorja in ponižanje za politične aktivist/ke. Bolje, kot da bi Chomsky sedel na kosilu z neoliberalnim predsednikom, bi bilo, če bi se družil z izbrisanimi Slobalkanci, kot so mu nekaj dni pred tem predlagali anarhisti iz sosednje Italije.

Vrh normalizacije Chomskega je bil način, kako se je pripravilo njegovo predavanje v Cankarjevem domu v Ljubljani. Vsi največji mediji so se vključili v proizvodnjo konsenza o tem, kdo je Chomsky, tako da so zamolčali resnico in tekmovali v produkciji evfemizmov. Bakunin, španski anarhisti in libertarni socializem niso bili omenjeni. Chomsky je bil predstavljen kot nekakšen ameriški Toporišič, ki svojo tečnobo usmerja v kritiko administracije ZDA. Takšen premik je ključen – z resnico namreč v tem primeru mislim na kritiko kapitalizma, ki se medijsko premakne zgolj na kritiko ZDA. Globalizirani neoliberalni kapitalizem, ki se ohranja s permanentno vojno in razkrajanjem naših pogojev življenja oz. prekarizacijo, se tako prikrije z zastarelim imaginarijem imperialistične države, ki grozi drugim "nedolžnim" državam. V politični tradiciji, iz katere izhaja Chomsky, bi kaj takšnega obstajalo toliko kot nedolžno spočetje, zato mu je izhodišče kritična analiza mehanizmov kapitalistične nad-oblasti in ne zgolj nasprotovanje Bushu. S takšno redukcijo Chomskega, se je hotelo omrtvičiti domet njegove misli v Transloveniji: "Govoril nam bo o njih, to se nas ne tiče, mi smo tolerantni in gostimo tako Busha kot Chomskega." Chomskega so tu zadnjih pet let brali predvsem zato, da bi razumeli Slovenijo in ne ZDA. Da bi razumeli skupni svet in kako ga re-konstruirati skozi upor kapitalizmu. Ta temeljni motiv Chomskyjeve kritike nikakor ni smel priti do izraza. V normalizacijo Chomskega niso bili vpeti le mediji in oblastni rituali podeljevanja obeskov, temveč tudi rituali, ki tvorijo akademski ne/smisel. Chomsky je bil razglašen za najbolj citiranega avtorja. To pa v akademskih krogih prinaša najvišje točke. Ne vsebina in izpeljava misli, temveč v kolikšni meri sprovcirajo odziv. Chomsky si je pomemben del indeksa citiranosti in vpliva prislužil s sovražnimi odzivi na svojo kritiko ameriškega establišmenta. Sama citiranost je danes merilo znanstvene teže, ki jo Chomskemu nikakor ne odrekamo. Je pa to merilo idiotsko, čeprav nam s habilitacijskimi postopki odreja kos akademsko privilegirane pogače. Človek lahko piše, tako kot

npr. Fukuyama ali Huntington, popolne nebuloze, ob katerih se bo dvignila polemika, ki bo nebuloznejšem s citiranostjo dvigala akademsko ocenitev. Zato je vest, da je Noam Chomsky najbolj citirani avtor, postala zadosten razlog za lokalno akademsko zanimanje, ki v večini ni bilo podprto s poznavanjem, niti željo učenja kritike kapitalizma, kaj šele odpora do njega, temveč le ritualno počastitvijo samega merila citiranosti, ki tu pomeni definicijo Znanosti. Udeležba akademske srenje, od študentov do dekanov, je bila imperativ vernikov v Znanost. Sveta maša, kjer je pomembneje, da si tam, kot tisto, kar je povedano. Vero, pa čeprav v Znanost, tvori slepa ubogljivost in ne presodnost. Kmalu je postalo jasno, da bo naval na predavanje in posamezne fakultete so dobile le po nekaj kart, ki so jih dobili člani vodstev, čeprav niso prej še slišali o Chomskem, in ne tisti, ki se pri svojih predavanjih morebiti sklicujejo nanj. Največja dvorana v mestu je bila kmalu polna, prav tako avle in hodniki, kjer se je trlo ljudi pred monitorji.

Predavanje je vpeljal uvodni govor, ki je bil v funkciji normalizacije tako, da je ukinil zgodovino oz. jo končal tam nekje daleč v petdesetih in šestdesetih. O omenjenima Dedjeru in Djilasu si je večina udeležencev lahko misli toliko kot o turških vpadih. Ni bilo besede o izbrisanih, o slovenskem NATO militarizmu, o ksenofobiji, o taboriščih za migrante, o referendumih, ki jemljejo pravice, o bolonjskem ukinjanju univerzitetnega študija in drugih pridobitvah liberalne države. Zgodovina se je za Slovenijo zdavnaj končala in vsaka kritika bi bila odveč.

Profesor Chomsky se je v predavanju spopadel z militantno zgodovino lastne dežele, ki obremenjuje cel svet. Zgodovino je vpel v to, da si razjasni izhodišča in naskočišča lastnega političnega delovanja. Ne zato, da bi predaval Slovincem in Slovenkam o Disneylandu. Najbrž zato, da jih spodbudi premisliti lastna izhodišča in najti naskočišča delovanja. To je bilo še posebej jasno v nadaljevanju, ko je Chomsky odgovarjal na vnaprej pripravljena in skrbno preverjena vprašanja, kjer je govoril o vlogi, če že ne o definiciji intelektualca. Te ideje niso daleč od tistega, kar nam je zapustil že Sokrat. Intelektualec je borec v svojem okolju in ne razlagalec, še najmanj pa tisti, ki bi oblast moral upravičevati ali opravičevati. Ta vloga je za večino evropskih in ameriških intelektualcev pretežka. Ne prinaša zadosti denarja. Chomsky je večkrat poudaril pogum latinoameriških intelektualcev. Ni pozabil tudi na turške. Na vse tiste, ki se ne pehajo za pozicije nad-oblasti, ki tvegajo tudi lastno kožo, če pa že ne to, pa so tarča posmeha in pomanjševanja njihovih dosežkov. Predavatelj je pikro pripomnil, da so antikapitalistični intelektualci Srednje Amerike znali podpreti vzhodnoevropske disidente, a ti niso nikoli zmogli enakega dejanja, ker bi lahko užalili nove gospodarje v Washingtonu. Ostra kritika sodobnega izobraženstva je malo vplivala na prisotni zbor, ki je s svojo pasivno prisotnostjo moral le normalizirati nevarnega profesorja. Spektakelski cinizem je šel tako daleč, da so v preddverju Cankarjevega doma prodajali majice

z napisom: "Noam Chomsky, Ljubljana 2005". Seveda je majice izdelala korporacija oz. ljudje, ki delajo v suženjskih pogojih v maquiladorah. Te uporne suženjske delavke in otroci so najbrž izvedeli več o idejah Noama Chomskega, kot oni, ki so te majice kupili.

Po predavanju se je množica razkropila. Od tisočev prisotnih na manifestaciji za pravice marginaliziranih, ki je bila na Prešernovem trgu čez tri dni, ni bilo skoraj nobenega od psevdointelektualcev. Prav tako ne naslednji dan pred taboriščem za migrante v Velikem Otoku pri Postojni. Zbralo se je 26 aktivistk in aktivistov, ki so vzpostavili dialog prek ograje, ki so jo čuvali oklepljeni policisti s psi, in skozi rešetke, iz katerih so molele roke v pozdrav peščici. Internirani so nam pokazali svoje majhne otroke. Kje so bili vsi ti poslušalci Chomskega ob evropskemu dnevu boja proti taboriščem za tujce? So pisali prošnje za razpise policijskega ministrstva, da bi dobili denarce za svoje projekte menedžmenta Drugih v Nas? Bodo pripravili igralne urice za internirane otroke ali zahtevali njihovo osvoboditev? Reakcija oz. nereagiranje ljudi, ki so pripeti na Matriko in so se sami obsodili na intelektualno smrt, je pričakovano. Nič bolj drugačno od tisočev pubertetnikov, ki so pred leti napolnili Halo Tivoli ob koncertu Rage against the machine, a jih ni videti nikjer, kjer se uresničuje sporočilo skupine.

Marsikateri aktivist in aktivistka (resnični intelektualci in intelektualke) so bili razočarani nad celim kontekstom obiska Noama Chomskega in celo nad njim samim. Škoda! To je bila sijajna priložnost analize normalizacije antikapitalistične osti. Primer, kako ritual premaga vsebino. Takšna analiza je možna le z branjem takšnih avtorjev, kot je tudi Chomsky. Sledite belemu zajcu!